

Biochemie van speeksel in een gezond ecosysteem

Salivary Biochemistry of the Healthy Oral Ecosystem

A. Prodan
Salivary biochemistry of the healthy oral ecosystem
Amsterdam: Vrije Universiteit van Amsterdam, 2017
165 bl., geïll. ISBN 978 6332 085 6

Doel van dit proefschrift, van de hand van promovendus Andrei Prodan van het ACTA, is in 7 hoofdstukken de relatie te beschrijven tussen speekseiwitten en de microbiële samenstelling, zowel in een gezonde situatie als in een setting met experimentele gingivitis.

Hoofdstuk 2 is een waardevol hoofdstuk waarin de biochemische samenstelling van het speeksel van 268 gezonde volwassenen wordt beschreven. Naast pH, buffercapaciteit en secretiesnelheid worden normaalwaarden gegeven van vele speekseiwitten waaronder mucine, albumine, lactoferrine, s-IgA en cystatine. Opvallend hierbij is het significante verschil in samenstelling tussen mannen en vrouwen wat betreft pH, gebufferde pH en het totaal eiwit.

Uit hoofdstuk 3 en 4 komt naar voren dat het speeksel van de gezonde onderzoeksgroep microbiel heterogeen is en niet gerelateerd blijkt aan de speekselmetabolieten, maar aan de biochemische variabelen van de host zelf. De factor man/vrouw lijkt het orale ecosysteem op diverse manieren te kunnen beïnvloeden.

In hoofdstuk 5 en 6 wordt aan de hand van een experimenteel gingivitismodel onderzocht wat het effect is op het orale ecosysteem. Daarbij is ook het effect van erythritol, een non-calorische zoetstof met een inhiberende werking op *Streptococcus mutans*, getest. Er werd geen significante verandering geconstateerd in de functionele biochemische speekselvariabelen van het ecosysteem. Ook is het effect van experimentele gingivitis door middel van de MALDI-TOF-techniek (Matrix Assisted Laser Desorption Ionization) in kaart gebracht. Ook hierbij werd geen significant effect geconstateerd.

Met deze thesis is een goede basis gelegd voor vervolgonderzoek op het gebied van de microbiële interactie met speekseiwitten. Ongetwijfeld zullen uitkomsten van dit onderzoek later opgenomen kunnen worden in een leerboek over speeksel. Tot die tijd zal meer onderzoek nodig zijn in de richting van besturing van de verdere functionaliteit van de orale microbiële samenstelling in relatie tot het speeksel.

Tandarts in de knel. Leidraad voor conflictpreventie

L. Abraham-Inpijn
Tandarts in de knel. Leidraad voor conflictpreventie
Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2017
294 bl., geïll. €49,50.
ISBN 978 90 368 1441 6

Veel collegae hebben L. Abraham-Inpijn leren kennen als een bevlogen docent in het (postacademisch) onderwijs. Meer dan 30 jaar beantwoordde zij vragen van lezers in het tijdschrift *Tandartspraktijk* en promoveerde ze de EMRRH gezondheidsvragenlijst om een tandarts meer medische kennis bij te brengen. Een patiënt met gezondheidsproblemen en een lange medicatielijst moet ook op zijn tandarts kunnen vertrouwen. Dit boek biedt een waaier van medische onderwerpen, het is als een appetizer voor meer medische kennis. Hoofdstukken over piercings, duizeligheid, hypertensie, vlekjes, waterpokken, kinkhoest en diabetes, CVA en kunstgewrichten worden afgewisseld met casuïstiek en vragen van lezers. Telkens hamert de auteur op het belang van het routinematig gebruik van het Europese Medisch Risico Registrerend Anamnesesysteem, zoals in het hoofdstuk over ME-syndroom en claimgedrag. "Bent U gezond?" is zowel voor patiënt als tandarts een gevaarlijk summere vraag.

Hoewel dit vlot geschreven boek niet de vaste indeling heeft van een studieboek op het

gebied van ziekteleer voor tandartsen, lokt het de lezer uit tot bladeren, wegleggen en weer eens een onderwerp doornemen. Beantwoording van lezersvragen van "uit de *Tandartspraktijk*" dragen daar zeker toe bij, het maakt de materie wat minder ver van ons bed. Het nonchalante "zal mij vast niet overkomen" is na het lezen van dit boek compleet verdwenen en zal doen uitkijken naar meer postacademisch onderwijs op medisch gebied. Kortom, het is een aanrader voor iedereen die in de mondzorg werkzaam is, van student, mondhygiënist tot tandarts en zelfs voor de niet praktiserend tandarts die geen behoefte meer heeft aan bijscholing in de technische aspecten van het vak.

Er is veel literatuurverwijzing, een register is er helaas niet. De titel is misschien het minst aantrekkelijk, want elk studieboek en wetenschappelijk artikel heeft conflictpreventieaspecten. Kennisvermeerdering tot heil van onze patiënten, zonder angst voor een kloppende deur. *Salus aegri suprema lex*, daarmee wordt voorkomen dat tandarts en patiënt in de knel raken.